

Fred Vargas

Vervloekt

Vertaald uit het Frans door
Rosa Pollé

DE GEUS

*Ouvrage publié avec le soutien du Centre national du livre –
Ministère français chargé de la culture*

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van het Franse ministerie van Cultuur – Centre national du livre, het Intitut Français des Pays-Bas/Maison Descartes en de BNP Paribas

Oorspronkelijke titel *Un lieu incertain*, verschenen bij
Éditions Viviane Hamy

Oorspronkelijke tekst © Éditions Viviane Hamy, 2008

This book is published by arrangement with Literary Agency Wandel
Cruse, Paris

Nederlandse vertaling © Rosa Pollé en De Geus BV, Breda 2011

Omslagontwerp Mijke Wondergem

Omslagillustratie © Roy Bishop/Arcangel Images/Hollandse Hoogte

ISBN 978 90 445 1543 5

NUR 305/331

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Geus BV, Postbus 1878, 4801 BW Breda, Nederland. Telefoon: 076 522 8151.

Internet: www.degeus.nl.

Commissaris Adamsberg verstond de kunst van het strijken van overhemden, zijn moeder had hem geleerd hoe hij het schouderstuk strak moest trekken en hoe hij de stof rond de knopen glad kreeg. Hij trok de stekker van het strijkijzer uit het stopcontact en legde zijn kleren in zijn koffer. Hij had zich geschoren, zijn haren waren gekamd, hij vertrok naar Londen, er was geen ont-komen meer aan.

Hij zette zijn stoel in de keuken in het vierkantje zonlicht. De ruimte had aan drie kanten ramen, zodat hij zijn stoel steeds met het licht mee rond de tafel verplaatste, zoals een hagedis zich rond een kei bewoog. Adamsberg zette zijn beker koffie aan de oostzijde neer en ging met zijn rug naar de warmte toe zitten.

Hij vond het goed om naar Londen te gaan, om te ruiken of de Theems net zo naar vuile was stonk als de Seine en om te horen hoe de meeuwen kresen. Wie weet kresen de meeuwen in het Engels anders dan in het Frans. Maar veel tijd zou hij daarvoor niet krijgen. Het congres duurde drie dagen, met tien lezingen per sessie, zes debatten en een receptie op het ministerie van Binnenlandse Zaken. Er zouden meer dan honderd politiefunctionarissen van hoge rang opeengepakt in een grote *hall* zitten, alleen maar politiefunctionarissen uit drieëntwintig landen, die bijeenkwamen om het politieapparaat van het grote Europa te optimaliseren en, meer in het bijzonder, om 'de beheersing van de migratiestromen te harmoniseren'. Dat was het onderwerp van het congres.

Als hoofd van de Misdadbrigade in Parijs moest Adamsberg daar aanwezig zijn, maar hij maakte zich geen enkele illusie. Zijn bijdrage zou gering zijn, nagenoeg etherisch, enerzijds vanwege zijn afkeer van de 'beheersing van stromen', anderzijds omdat hij nooit een woord Engels had weten te onthouden. Hij dronk zijn koffie rustig op en las het sms'je dat hoofdinspecteur Danglard hem had gestuurd. AFSPR OVER 1.20 UUR BIJ DE INCHECKBALIE. ROTTUNNEL. HEB GEPAST COLB EN STRPD VOOR U MEE.

Adamsberg streek met zijn duim over het scherpje van zijn telefoon, alsof hij zo de angst van zijn collega als stof van een meubel af kon nemen. Danglard was slecht uitgerust als het op lopen, rennen, en al helemaal op reizen aankwam. Het Kanaal via de tunnel passeren was voor hem net zo'n kwelling als het per vliegtuig oversteken. Toch had hij zijn plaats aan niemand willen afstaan. De hoofdinspecteur had zijn hart immers al dertig jaar verpand aan de elegantie van Britse kleding, waarop hij zich verliet om zijn gebrek aan natuurlijke allure te compenseren. En afgezien van deze vitale voorkeur strekte zijn erkentelijkheid zich uit tot de rest van het Verenigd Koninkrijk, wat hem tot een Franse anglofiel bij uitstek maakte, een adept van welgemanierdheid, fijngevoeligheid en discrete humor. Behalve als hij zijn gereserveerdheid liet varen, en dat was het verschil tussen een Franse anglofiel en een echte Engelsman. Dus het vooruitzicht van een verblijf in Londen verheugde hem, migratiestroom of niet. Al restte hem nog het obstakel van die 'rottunnel', waar hij voor het eerst doorheen ging.

Adamsberg spoelde zijn beker om, pakte zijn koffer en vroeg zich af wat voor 'colb' en 'strpd' hoofdinspecteur Danglard voor hem had uitgekozen. Tot zijn buurman, de oude Lucio, plots zo hard op zijn voordeur bonkte, dat hij rammelde onder zijn enorme vuist. De Spaanse Burgeroorlog had hem van zijn linkerarm beroofd toen hij negen was, waarna zijn rechterhand zich zo sterk had ontwikkeld alsof hij in omvang en kracht voor twee stond. Met zijn gezicht tegen het raam gedrukt, ontbood hij Adamsberg met zijn autoritaire blik.

'Kom', bromde hij op gebiedende toon. 'Ze krijgt ze er niet uit, ik heb je hulp nodig.'

Adamsberg zette zijn koffer buiten neer in de kleine, wat verwilderde tuin die hij met de oude Spanjaard deelde.

'Ik vertrek voor drie dagen naar Londen, Lucio. Ik help je wel als ik terug ben.'

'Te laat,' gromde de oude man, 'kom hier.'

En als Lucio zo gromde, als hij zijn 'r' liet rollen, bracht hij zo'n donker geluid voort dat Adamsberg de indruk had dat het

diep uit de aarde kwam. Adamsberg tilde zijn koffer weer op, hij was in gedachten al onderweg naar het Gare du Nord.

‘Wat krijg je er niet uit?’ vroeg hij afwezig terwijl hij zijn deur op slot draaide.

‘De poes die onder het afdakje woont. Je wist toch dat ze jonkies zou krijgen?’

‘Ik wist niet dat er een poes onder het afdakje woonde, en het zal me een zorg zijn.’

‘Dan weet je het nu. En het is wel jouw zorg, *hombre*. Ze heeft er maar drie geworpen. Daarvan is er eentje dood en er zitten er nog twee vast, ik heb hun koppies gevoeld. Terwijl ik druk en masseer, trek jij. Maar pas op, niet te ruw, knijp ze niet fijn. Zo’n katje breekt tussen je vingers als een droog biscuitje.’

Somber en onbedwingbaar krabde Lucio zijn ontbrekende arm waarbij zijn vingers in de leegte bewogen. Hij had vaak verteld dat er op zijn arm, toen hij hem op zijn negende verloor, een spinnebeet zat die nog niet was uitgejeukt. Daarom kriebelde de beet negenenzestig jaar later nog steeds, omdat hij niet genoeg had kunnen krabben, tot het einde aan toe, totdat het helemaal over was. Een door zijn moeder geleverde, neurologische verklaring, die door Lucio uiteindelijk tot een alomvattende filosofie was verheven, die hij in welke situatie en voor welk gevoel dan ook van toepassing achtte. Je maakt iets af of je begint er niet aan. Je gaat tot op de bodem, ook in de liefde. Als iets hem volledig in beslag nam, dan zat Lucio voortdurend zijn beet te krabben.

‘Lucio,’ sprak Adamsberg beslist, terwijl hij het tuintje door liep, ‘mijn trein vertrekt over een uur en een kwartier, mijn collega staat zich op te vreten van de zenuwen op het Gare du Nord, en ik ga dat beest van jou niet verlossen terwijl er honderd politiechefs op me zitten te wachten in Londen. Zoek het zelf maar uit, ik hoor het zondag wel.’

‘Hoe moet ik het hier nu mee uitzoeken?’ riep de oude man en hij stak zijn afgehakte arm op.

Lucio hield Adamsberg met zijn sterke hand tegen, terwijl hij zijn uitgesproken kin, een Velázquez waardig, volgens zijn hoofdinspecteur Danglard, vooruitstak. Het zicht van de oude

man was niet scherp genoeg meer om zich goed te kunnen scheren, er ontsnapten haren aan zijn mes. Wit en hard, vormden de her en der gegroeide stoppels een tekening van verzilverde doornen, die glansden in het zonlicht. Soms betrapte Lucio een haar onder zijn vingers, dan klemde hij hem stevig tussen zijn nagels en trok eraan, zoals hij een teek eruit zou hebben gerukt. Hij gaf het niet op voordat hij de haar kwijt was, trouw aan zijn filosofie van de spinnebeet.

‘Jij gaat met mij mee.’

‘Laat me met rust, Lucio.’

‘Je hebt geen keuze, hombre’, sprak Lucio zwaarmoedig. ‘Wat je pad kruist, moet je volgen. Anders blijft het je leven lang jeuken. Het kost maar tien minuutjes.’

‘Mijn trein kruist ook mijn pad.’

‘Er kruist er nog wel een.’

Adamsberg liet zijn koffer los en volgde Lucio naar het afdakje, foeterend van onmacht. Er stak een klein, van slijm en bloed druipend kopje tussen de poten van het dier uit. Op aanwijzingen van de oude Spanjaard pakte hij het voorzichtig vast, terwijl Lucio professioneel de buik masseerde. De poes mauwde vreselijk.

‘Nog iets harder trekken, hombre, pak het achter de pootjes beet en trek! Kom op, flink trekken, maar knijp de schedel niet fijn. En aai met je andere hand de kop van de moeder, ze is in paniek.’

‘Lucio, als ik iemand over z’n kop aai, valt-ie in slaap.’

‘Joder! Verdomme, trekken!’

Zes minuten later had Adamsberg twee kleine rode en schreeuwende beestjes naast de twee andere op een oud kleed gelegd. Lucio knipte de navelstrengen door, waarna hij de katjes een voor een bij de tepels aanlegde. Hij wierp de kreunende moeder een ongeruste blik toe.

‘Hoe zit dat met die hand van jou? Hoe breng je mensen in slaap?’

Adamsberg schudde zijn hoofd, het antwoord schuldig.

‘Ik weet het niet. Als ik bij mensen mijn hand op het hoofd leg, vallen ze in slaap. Dat is alles.’

‘Doe je dat ook bij je kind?’

‘Ja. Het gebeurt ook weleens dat mensen in slaap vallen terwijl ik tegen ze praat. Er zijn zelfs verdachten in slaap gevallen tijdens mijn verhoren.’

‘Doe dat eens bij de moeder. *Apúrate!* Breng haar in slaap.’

‘Verdomme, Lucio, het wil niet tot je doordringen, hè, dat ik een trein moet halen?’

‘De moeder moet tot rust worden gebracht.’

De poes was Adamsberg een zorg, maar niet de donkere blik die de oude man op hem liet rusten. Hij aaide de – ongelooflijk zachte – kop van de poes, want, het was waar, hij had geen keuze. Het gehijg van het dier nam af onder de vingers van Adamsberg, die als knikkers van haar snuit naar haar oren rolden. Lucio knikte waardierend.

‘Ze slaapt, hombre.’

Adamsberg maakte zijn hand langzaam van haar los, veegde hem af aan het natte gras en liep achteruit weg.

Toen hij op het Gare du Nord over het perron liep, voelde hij dat de substantie tussen zijn vingers en onder zijn nagels tot korstjes was opgedroogd. Hij was twintig minuten te laat en Danglard kwam in haastige tred op hem af. Wanneer Danglard probeerde te rennen, was je altijd een beetje bang dat zijn slecht gebouwde benen bij de knieën uit de kom zouden schieten. Adamsberg hief zijn hand op om zijn vaart en verwijten een halt toe te roepen.

‘Ik weet het’, zei hij. ‘Er kwam iets op mijn pad en ik moest het aanpakken, anders zou het mijn leven lang blijven jeuken.’

Danglard was zo gewend aan de onbegrijpelijke uitspraken van Adamsberg dat hij nog maar zelden de moeite nam er vragen over te stellen. Hij ging er, net als vele anderen op de Brigade, aan voorbij, hij wist dat wat van belang was van het nutteloze te onderscheiden. Nadat hij hem buiten adem de incheckbalie had gewezen, vertrok hij in tegenovergestelde richting. Adamsberg volgde hem zonder zijn pas te versnellen en probeerde zich de kleur van de poes te herinneren. Wit met grijze vlekken? Of met rode vlekken?

‘Zulke bizarre voorvallen zullen jullie ook wel kennen’, zei commandant Radstock in het Engels tegen zijn Parijse collega’s.

‘Wat zegt hij?’ vroeg Adamsberg.

‘Dat wij ook wel zulke bizarre voorvallen kennen’, vertaalde Danglard.

‘Dat is waar’, zei Adamsberg zonder zich voor het gesprek te interesseren.

Wat voor hem op dit moment telde, was dat hij liep. Dit was Londen, het was juni, het was nacht, en het enige wat hij wilde was lopen. De twee congresdagen begonnen hem op de zenuwen te werken. Urenlang moeten zitten was een van de zeldzame beproevingen die hem zijn kalmte kon kosten, die hem in die vreemde staat kon brengen die door anderen ‘ongeduld’ of ‘nervositeit’ werd genoemd, en waarvoor hij gewoonlijk niet bevattelijk was. Het was hem de vorige dag drie keer gelukt te ontsnappen, hij had een korte wandeling door de wijk gemaakt, hij had de aaneengesloten gelederen van bakstenen voorgevels in zijn geheugen opgeslagen, het perspectief van de rijen witte zuilen en de zwart met goud gekleurde lantaarnpalen, hij was een stukje een straatje in gelopen dat St Johns Mews heette, God weet hoe je zoiets als ‘Mews’ uitsprak. En precies op dat moment was daar een zwerm Engels krijsende meeuwen opgevlogen. Maar zijn absenties waren opgemerkt. Vandaag had hij netjes in zijn stoel moeten blijven zitten, afkerig van de lezingen van zijn collega’s, en niet bij machte om het snelle tempo van de tolk te volgen. De hall zat bomvol politiemannen, bomvol smerissen die veel vindingrijkheid tentoonspreidden om het net, bedoeld om ‘de migratiestromen te harmoniseren’, te sluiten, en om Europa tot een onneembare vesting te maken. Maar aangezien hij altijd al het vluchtige boven het vaste verkoos, het flexibele boven het statische, voelde Adamsberg zich meer verwant met de bewegingen van die ‘stromen’, en hij zocht met hen naar manieren om de vestingwerken, die onder zijn ogen almaar perfecter werden, te slechten.

Radstock, de collega van New Scotland Yard, wekte de indruk erg slim te zijn in het spannen van netten, maar de vraag naar hun effectiviteit leek hem geenszins te kwellen. Hij ging over nog geen jaar met pensioen, met het zeer Britse voornemen om te gaan vissen in een of ander meer daarboven in het noorden, volgens Danglard, die alles begreep en alles vertaalde, inclusief wat Adamsberg helemaal niet wenste te weten. Het zou hem liever zijn geweest als zijn adjunct zich beperkte in zijn zinloze vertalingen, maar plezier was voor Danglard iets zeldzaams, en hij scheen er zo'n genoeg in te scheppen zich in de Engelse taal te kunnen wentelen als een varken in kwaliteitsmodder, dat Adamsberg hem nog geen kruimeltje voldoening wilde ontzeggen. Hoofdinspecteur Danglard leek hier gelukkig, licht als het ware, en nu zijn weke lichaam zich verhief en zijn kromme schouders waren rechtgetrokken, kreeg hij zo'n allure dat hij er haast indrukwekkend uitzag. Misschien wilde hij wel net als zijn nieuwe vriend met pensioen om samen te gaan vissen in dat meer daarboven in het noorden.

Radstock profiteerde van Danglards welwillendheid om hem tot in detail te verhalen over zijn leven bij de Yard, maar ook om hem tal van 'schunnige' anekdotes te vertellen, waarvan hij dacht dat zijn Franse gasten ze wel leuk zouden vinden. Danglard had de hele lunch naar hem geluisterd zonder enige vermoedheid te tonen, en had er tegelijkertijd op toegezien dat er kwaliteitswijn werd geschonken. Radstock noemde de hoofdinspecteur 'Denglarde' en de twee politiemannen hadden elkaar over en weer aangemoedigd en van verhalen en drank voorzien, met Adamsberg in hun kielzog. Adamsberg was de enige van de honderd smerissen die nog niet eens de meest primaire beginselen van de voertaal beheerste. Zodoende hing hij er maar zo'n beetje bij, zoals hij had gehoopt; slechts enkelen hadden begrepen wie hij werkelijk was. Met de jonge agent, Estalère, aan zijn zijde, wiens groene ogen als gevolg van een chronische verbazing altijd wijd opengesperd waren. Adamsberg had het wenselijk gevonden hem op deze reis mee te nemen. Hij was van mening dat het ooit goed zou komen met het geval-Estalère, en om dit te bereiken stak hij daar zo af en toe energie in.

Met zijn handen in de zakken van zijn smaakvolle colbert genoot Adamsberg volop van deze lange wandeling, terwijl Radstock van de ene straat naar de andere liep om hen te verrassen op de bijzonderheden van het Londense nachtleven. Hier, een vrouw die onder een dak van aan elkaar genaaide paraplu's lag te slapen met een meer dan een meter grote *teddy bear* in haar armen. 'Een pluchen beer', had Danglard vertaald. 'Ik had het wel begrepen', had Adamsberg geantwoord.

'En daar,' zei Radstock en hij wees een loodrecht kruisende straat in, 'daar heb je lord Clyde-Fox. Een voorbeeld van wat ze bij jullie een excentrieke aristocraat noemen. Eerlijk gezegd hebben we er niet zo veel meer, ze planten zich nauwelijks voort. Dit is een nog jong exemplaar.'

Radstock bleef staan om hun de gelegenheid te geven het personage te bekijken, tevreden als iemand die een kostbaar stuk aan zijn gasten toont. Adamsberg en Danglard namen hem gehoorzaam op. De lange en magere lord Clyde-Fox stond onhandig te dansen, waarbij hij, balancerend van het ene been op het andere, steeds bijna omviel. Tien passen verderop stond een andere man al evenmin stevig op zijn benen een sigaar te roken terwijl hij de capriolen van zijn metgezel gadesloeg.

'Interessant', zei Danglard beleefd.

'Hij zwerft vaak in deze buurt rond, maar niet iedere avond', zei Radstock, alsof zijn collega's het werkelijk hadden getroffen. 'We waarderen elkaar. Zijn vriendelijk, maken altijd een praatje. Hij is een baken in de nacht, een vertrouwd licht. Rond dit tijdstip heeft hij net zijn ommetje achter de rug en probeert hij naar huis terug te keren.'

'Dronken?' vroeg Danglard.

'Nooit helemaal. Hij stelt er een eer in de grenzen op te zoeken, welke grens dan ook, daar is hij aan verslingerd. Als je je over bergkammen voortbeweegt, beweert hij, en je evenwicht weet te bewaren, ben je ervan verzekerd dat je zult lijden, maar vervelen zul je je nooit. Alles goed, Clyde-Fox?'

'Alles goed, Radstock?' antwoordde de man, die zich zwaaiend met een hand in evenwicht hield.

'Vermakelijk', becommentarieerde de commandant. 'Tenmin-